

23_03_008

Skolenummer

**Undervisningens mål:
Emansipasjon fra
selviskheden**

**Erfaringer fra
klasseværelset**

En drømmeskole

Et kritisk universitet

ny verden

NR. **9** SEPTEMBER 1968

Tidsskrift for Moralsk Opprustning

Makter og mennesker

Avsky for undertrykkelsen av Tsjekkoslovakia blander seg med en dyp respekt for dette folkets samhold og beslutsomhet. I en småskåren tid opplever vi et folks storhet, i en feighetens tid dets, i en likegyldighetens tid dets kjærlighet til sitt eget land.

Vil det tsjekkoslaviske dramaet bli begynnelsen til en ny periode i den kalde krigen? Sovjets forvirrede handlingsmønster i august-dagene tyder på stor usikkerhet bak murene i Kreml. Vil et isolert og mistenksomt Sovjet i stigende grad forskanse seg bak sin våpenmakt?

Nøkkelen til det spørsmålet finnes ikke bare i Moskva. Også Vesten stilles på prøve. Ettergivenhet kan bety selvpågivelse, motstand alene at kløften mellom Europas to halvdelar vokser seg stadig dypere.

Det trenges et annet element. En indisk journalist berettet nylig hvordan hendelsene i Tsjekkoslovakia har rystet Asia. «Land som Tsjekkoslovakia og Vietnam har måttet betale en fryktelig pris for at resten av verden skal få sjansen til å lære en lekse,» sa han. «Det er opp til oss om vi lærer eller nekter å lære. Splittelsen i den ikke-kommunistiske verden innebærer en like alvorlig fare for det tsjekkoslaviske folket som stridsvognene som rullet inn i må bli klar over hvordan vi vil gjøre slutt på korrupsjonen, selvisheten og selvopptattheten i den ikke-kommunistiske verden. Mennesker må velge å la seg styre av Gud, ellers fordømmer de andre nasjoner til å bli behersket av tyranner.»

Tidens problemer er overmenneskelige og skyver folkene ut i en følelse av avmakt. Det skal en overmenneskelig faktor til for å komme på høyde med farene og mulighetene. Huleboerpolitikk, modernisert ved et innslag av Machiavelli-kynisme, har ikke noe bestemt system monopol på.

Politisk, økonomisk og privat liv må løftes inn i en annen dimensjon. Det er vår oppgave å bygge en verden hvor både øst og vest har en fremtid.

Lærere, elever og foreldre i FELLES INNSATS for fremtidens samfunn

av adjunkt GUNNAR FUR

«Vi lærere må gå på offensiven, beredt til å bli en torn i kjødet på «the establishment», til karakteren blir det eksplosivt nye i samfunnet, i stedet for å tilpasse oss til status quo.» Dette ble uttalt av en engelsk universitetslektor under konferansen «Nytt perspektiv for undervisning og oppdragelse», 27. juli–11. august i Caux i Sveits, med 700 deltagere fra 44 land. Fra Norden deltok 150, 97 av dem kom i eget charter-fly. Det surret i mange tunge-

indiske kvinner skred omkring i sine vakre sarier, og den blonde rektor fra Kiruna dannet kontrast til sin sorte kollega fra Etiopia som var iført hvit turban og mantel. Noen ord fra en kvinnelig rektor fra Burma fanger inn temaet for konferansen: «Den riktige lærer har ikke bare omsorg for sin egen skole, men for hele verdens fremtid.» Med konferansesalens imponerende verdenskart bak seg hevdet den norske lektoren Erling Førland: «Voksne som ikke brenner for å forandre det som er galt i samfunnet, er like farlige for sitt land og for verden som unge som vil forandre de politiske systemer med vold. En radikalisme som ikke forandrer menneskets dypeste motiver, er avlegs i vår tid.»

«Love i Sør-Afrika er uutholdelige,» sa den dynamiske Philip Vundla i Johannesburg, formann for Forbundet for afrikanernes sosiale, økonomiske og kulturelle fremskritt i Sør-Afrika. «Men det er ikke nok å forandre lovene. I noen land er det blitt gjort, men voldshandlingene og urettferdigheten har allikevel øket fordi menneskenes motiver er forblitt uforandret. Menneskene må forandres like mye som lovene,» understreket Vundla, og han føyde til: «Jeg blir opprørt når jeg her i Europa ser unge afrikanere ape etter de hvite. De skulle være like hardføre som de som kjemper for sitt liv i Rhodesias skoger, like hardføre i sin kamp for å gjøre det som er rett.»

«Det var et sjokk for meg å komme til Vesten og finne at noe slikt som Moralsk Opprustning fantes,» uttalte en øst-europeisk student. «Her i Caux har jeg funnet den virkelighet som jeg alltid har lengtet etter. Det største jeg kan ta hjem til mitt land, er den ild som er tent i mitt hjerte og et håp, som nesten var dødt, om at det enda finnes mennesker som har omsorg for andre, som ikke bare lever for seg selv, men for å gjøre slutt på all urettferdighet.»

Utfordring til verdensansvar

Verden sto i sentrum i Caux. Som en engelsk kvinnelig gymnasilærer uttrykte det: Her ble vi gjennom personlige kontakter stilt overfor realitetene i verden. På en praktisk måte ble vi utfordret til å ta på oss et verdensansvar, og til å lære våre elever det samme. Perspektivene for en ny verden og et nytt samfunn ble trukket opp, der alle er likeverdige, og har like muligheter for å utvikle sitt beste, og der mennesker stadig er rede til å forandre seg slik at samfunnet ikke blir låst fast i stivnede former. «Her har jeg sett mønsteret til dette nye samfunnet,» uttalte en fransk student.

Konferansens dagsprogram hadde tre hovedsesjoner. Den første og best besøkte begynte kl. 7.30. I hovedsesjonen kl. 11.00 talte bl. a. dr. Fadhil Jamali, professor i pedagogikk ved universitetet i Tunis, dr. E. Roller, professor i eksperimentell pedagogikk ved universitetet i Genève, og professor T. Spoerri fra Zürich.

Den tredje sesjonen, kl. 17.00, var egnet arbeidsgrupper. I ni grupper arbeidet man for å utforme praktiske hjelpemidler for karakteroppdragelsen i skolen. Noen gikk i gang med oversettelse og illustrasjon av bøker. Manuskriptene til seks barnebøker ble påbegynt, en gruppe produserte sketsjer og fikk instruksjon i bruk av dukke-

teater, en annen gruppe skrev og samlet barnesanger.

En gruppe, hvor dr. Jamali var en av de ivrigste deltagerne, laget utkast og valgte redaksjonskomité for en håndbok for karakteroppdragelse, med hovedvekt på innsamling av erfaringer blant lærere og foreldre fra hele verden.

Studenter ønsker engasjerte lærere

Emnet «Hvordan kan vi frigjøre menneskets skapende krefter» ble illustrert av lærere, foreldre og elever som fortalte hvordan de var blitt fri fra frykt, selvopptatthet, bitterhet og hat og hadde startet et nytt og fruktbringende samarbeid.

En muhammedansk rektor fra Etiopia fortalte hvordan han under konferansen var blitt kvitt sitt hat mot amerikanerne. En av grunnene til hans hat var de mange umoralske filmene som amerikanerne har eksportert til Afrika. «Her har jeg innsett at hat bare erstatter urett med ny urett.»

En ung amerikansk sosiologistudent uttalte: «Jeg har alltid gått ut fra som selvfølgelig at min måte å leve på var riktig og god og har vært full av idéer om hva folk i Afrika og Asia måtte forandre på for å kunne løse sine økonomiske og politiske problemer. I India skjønte jeg at vi amerikanere, med all vår økonomiske hjelp, med en slik selvrettferdighet bare har fremkalt hat. Denne erkennelsen fikk meg til å beslutte å forandre mitt levevis for å kunne være med på å minske verdens nød. Nå har jeg gitt avkall på mitt stipend på 3000 dollar for å kunne stille meg til disposisjon i Rajmohan Gandhis felttog for et forenet og moralsk sunt India.»

En norsk prest fortalte om hvordan generasjonsmotsetningene i hans egen familie var blitt overvunnet ved at han gjennom en ærlig og åpen sam-

Professor Fadhil Jamali (i midten) i samtale med (fra v.) lektor Erling Førland, Oslo, rektor Wedad Jeha, Libanon og stipendiat i statsvidenskap, Abdelmajid Amari, Tunis.

Pedagogene kan forandre verden

Av dr. Fadhil Jamali, professor i pedagogikkens filosofi ved universitetet i Tunis, og tidligere stats- og utenriksminister i Irak.

UNDERSVISINGENS MÅL: Emansipasjon fra

Jeg er lærer. Det er et halvt århundre siden jeg først begynte som folkeskolelærer. Nå er jeg en lærer for lærere, ettersom mine studenter er lærere og rektorer.

Undervisning kan utrette meget i verden. Jeg tror at pedagogene kan forandre verden.

Vanskelighetene i vår egen tid, enten det dreier seg om kriger som i Vietnam, Midt-Østen og Nigeria, eller om sosial uro som konflikten i USA eller student-opprøret, er alle av ideologisk natur. De har alle sin rot i ideologi. De er et resultat av den måten du tenker på, den måten du er blitt oppdradd på, av det moralske fundament du bygger på. Det er det som avgjør om du går til høyre, til venstre eller rett fram.

Hva slags ideologi legges til grunn for undervisningen i dag? Vi står overfor to farer. På den ene siden er det de ideologier som er feilaktige. En ideologi som er ensidig og transsynt er en fare for menneskeheten. Vi husker alle nazismen. Andre ideologier diskriminerer på basis av farge eller religion. Vi kan ikke tillate at undervisningen baseres på en gal ideologi.

Men så fins det pedagoger som sier: «Vi trenger ingen ideologi i de hele tatt. Slipp de unge løs så de kan finne veien selv.» Det er et farlig standpunkt, og leder til at unge mennesker i Europa, Asia og Amerika i dag går seg vill. Om undervisningen skal føre fram, trenger den en ideologisk basis.

Vår undervisning i dag laster enten for meget på eleven og gjør ham til en maskin eller robot, eller slipper

ham løs uten veiledning. Begge deler er galt. Vi trenger en undervisning som omfatter både elevenes deltakelse og veiledning av dem.

Hva er så elementene i den ideologi vi bør bygge på? Vi må lære de nye generasjoner at det er en orden og hensikt i vårt univers. Heller ikke de som ikke tror på Gud kan nekte at en slik orden eksisterer. Vi lever for noe høyere, for en meningsfylt hensikt. For det annet må vi lære brorskap. Det må ikke være noen forskjell, ingen diskriminering mellom mann og kvinne, mellom raser eller folkeslag. Vi må trene de nye generasjoner til å være universelle i sin tenkning, til å være medmennesker fremfor alt. Jeg sier til mine muhammedanske brødre: «Hvis du ikke først og fremst er menneskelig, betyr ikke din muhammedanisme noe for meg.»

For det tredje må undervisningen lære oss respekt for sannheten – sannheten som vitenskapen åpenbarer den. Vitenskapen er den samme om det er i Europa, Asia eller Amerika.

Om vi skal lære å leve sammen i fred, trengs det en moral for alle mennesker. Moralsk Opprustning retter verdens oppmerksomhet på 4 normer: Ærlighet, renhet, uselvishet og kjærlighet. Disse gjelder for alle, øst, vest, nord, syd, muhammedaner, kristen, ateist, de trenger alle moralnormer. De er livets ABC.

Under pedagogkonferansen i Caux i juli-august ble spørsmålet om undervisningens målsetting og oppgave i en revolusjonær tidsalder tatt opp i flere foredrag. Vi gjengir utdrag av noen av dem.

En ny fagkrets

Av Roland Wilson, Moralsk Opprustnings sekretær i Storbritania.

Det snakkes meget om revolusjon. Jeg vil gjerne legge frem denne tanken for pedagogene som er samlet her: Det er ikke en revolusjonær verden vi lever i, men en reaksjonær verden som har et akutt behov for en tilstrekkelig revolusjon.

I mitt land, England, diskuterer vi pillen. Vi kan forhindre liv med en pille, og jeg våger å påstå at det ikke kommer til å vare alt for lenge før vi kan fremkalle liv med en pille. Finner De det revolusjonært?

Kan man bygge en ny verden på den måten? Vi har enda ikke kommet frem til noen pille som kan få frie mennesker til å velge det verden behøver fremfor det de selv vil ha. Og det er det menneskene må lære i dag.

Dette underet skjer her i Caux. Jeg tror at viljen er sterkere enn pillen, motiver mektigere enn intellektet

alene. Intellektet fungerer best når det er opplyst av den kraft som skapte intellektet. Det er denne kraften vi har å gjøre med her. Det er hva Frank Buchman kalte åndens elektronikk.

Jeg håper at vi på denne konferansen vil diskutere våre skoler – fremtidens skolars studieplan. Barn kunne f.eks. lære ærlighet og renhet like naturlig som de lærer å lese og skrive. De er faktisk like mye analfabeter uten det ene som uten det andre.

Jeg skulle ønske at svaret til hat, bitterhet og frykt var en del av studieplanen i våre skoler, og selvsagt i våre hjem også. En gutt eller pike som forlater skolen uten et svar til disse kreftene, er som en krabbe uten skall når han begir seg ut i den moderne verden med dens farer og problemer. I mitt land lærer vi barna om fattig-

med sine egne problemer. I hver skole skulle et verdensomspennende ansvar bli alternativet til selvopptatthet.

Jeg skulle gjerne se at lærerne i verden skapte en generasjon av svarbevisste mennesker. Vi lever i en problem-bevisst tid. Mange går omkring tyngt av problemene. Det er en slags eksistens i halv-mørke. Og de velutdannede er ofte de mest problembevisste. Men lærere og foreldre med et lidenskapelig svar i sine egne liv, kan skape en svar-bevisst generasjon.

Noe å gå til Golgata for

Av dr. Klaus Bochmühl, inntil nylig studentprest ved Heidelberg Universitet, Tyskland.

Atomets tidsalder viser seg også å være revolusjonens tidsalder. Dette kan være en farlig blanding. Det er sannsynlig at våre barn kommer til å vokse opp i en verden, som i de fleste

dommen i andre deler av verden. Kunne vi i våre skoler ta fatt på den åndelige og moralske fattigdommen som lammer oss, og få spredt et bote-middel som folk kan anvende? En håndbok som tar opp disse spørsmålene skulle kunne nå million-opplag rundt om i verden.

Jeg skulle gjerne se at våre skoler lærte svaret til selvopptatthet.

Mange av de såkalte revolusjonære gruppene i verden er absorbert i seg selv. De er beruset av sine egne idéer og vanskeligheter. Resultatet er en oppstykket verden, splittet opp i alle slags smågrupper, voldsomt – og vold-

ofte forbundet med det – opptatt henseender er farligere enn den vi selv lever i. Har vi bestemt oss til hva vi vil formidle til våre barn? Og er vi sikre på at dette er alt de trenger?

For noen få år siden, mens vinduene enda var hele ved universitetet i Sorbonne, ble det foretatt en undersøkelse av franske studenters livsholdning. I et sitat fra en kvinnelig student heter det: «Vi har praktisk talt alt vi trenger. Men vi mangler det mest nødvendige: En mening, et mål, og et håp for oss selv og verden.»

Det samme gjelder for studentene i Russland. Da den unge jugoslaviske forfatter Mihaailo Mihaailow besøkte Russland for noen år siden, fortalte studentene ham at de ikke var tilfredse med «brød alene». De søkte en videre, en tredje revolusjon, «en åndens revolusjon», som kunne gi dem hva de mest lengtet etter: noe å leve for, og, som de sa: «Noe å gå til Golgata for.»

Jeg har ingenting til overs for holdningen hos mange av vestens pedagoger, som hevder at de ikke vil ha

noe å gjøre med karakterfostning i undervisningen. Det er uttrykk for avstandtagen og moralsk nøytralitet.

I årevis har det vært en tendens hos professorene til å konsentrere seg om ting fremfor mennesker, forskning fremfor oppdragelse. Allerede for tre år siden var det så godt som ingen personlig kontakt mellom noen av våre mest berømte professorer og deres studenter.

Hvor noen er rede til å gi seg selv helt, blir dette av ungdommen mottatt som en forfriskende opplevelse. Opp-

Ekvator og polarsirkelen møtes. Rektor Kibirige, Uganda, og rektor Söderblom, Kiruna, diskuterer programmet.

dragelse betyr da å strekke ut hånden i vennskap.

Det sentrale problem for vår og for morgendagens verden er spørsmålet om motiver, om en ny motivering som kommer innenfra. Som marxistene uttrykker det: «Menneskets emansipasjon fra egoismen.»

Det må komme en befrielse i menneskers liv, ikke bare fra ytre slaveri, men fra slaveriet under selvisheten. Det er denne erfaringen som hjelper et menneske til å se klart, til å velge mellom rett og galt, og til å handle deretter.

Hvor denne befrielsen finner sted, kommer menn og kvinner til å stå som klipper i en verden hvor alt flyter. Da vil vi høre Guds stemme klart. Den er som et innebygget kompass, som er pålitelig og fungerer i alle situasjoner og forhold.

ERFARINGER FRA KLASSEVÆRELSET

En rekke lærere la i Caux fram et rikt erfaringsmateriale om hvordan menneskelige og samfunnsmessige problemer kan løses i skolen. Tre av innleggene gjengis her.

Adjunkt SVEN FRAENKI, Ørebro:

Kyllingen og bananen

I en av mine klasser hadde jeg en elev som var meget sjenert og som stadig gjorde det dårlig på prøvene. Når han ble stilt et spørsmål reiste han seg tafatt, stotret frem et par ord, for så å tie bom stille. Jeg ble ofte irritert på ham – det var slikt sløseri med tiden, syntes jeg.

Så en dag hadde jeg en samtale med hans far som ga meg et helt nytt bilde av gutten. Han sa at han hadde en meget sterk vilje – jeg hadde hatt inntrykk av at han hadde en svak karakter.

Morgenen etter denne samtalen hadde jeg tre tanker: først å be gutten om tilgivelse i påhør av hele klassen, for min utålmodighet, siden å snakke med ham personlig og tilby meg å hjelpe ham, og endelig å fortelle ham om noe som hadde plaget meg da jeg var på hans alder.

Det gikk etter beregningen til vi kom til det tredje punktet. Vi satt sammen i mitt hjem og snakket om et språkproblem. Jeg hadde på følelsen at tiden var inne til å snakke fortrolig med ham.

Som barn hadde jeg hatt økenavnet «Kyllingen» fordi håret mitt så ut som en kam. Plutselig slo det meg at jeg kunne risikere å bli kalt «Kyllingen» som lærer også om jeg fortalte dette til eleven. Så jeg fortsatte undervisningen, men nå gikk det ikke så bra lenger. «På skolen hadde jeg et økenavn», sa jeg plutselig. «De kalte meg for Kyllingen.» «Det er på samme måten med meg», sa han, «meg kaller de Bananen.»

Han begynte å snakke mer fritt om seg selv og sine vanskeligheter. Han var mer redd for sine kamerater enn for lærerne. Vi satt tause en stund, og

så fortalte han om et par tilfeller hvor han hadde vært uærlig mot kameratene sine. Han bestemte seg for å fortelle dem sannheten.

Da jeg neste dag stilte ham et spørsmål i timen, reiste han seg fort opp og ga et fullstendig svar med klar og fast røst. Alle de andre vendte seg rundt og så på ham. Han forbedret seg så meget at han sto til eksamen, noe ingen hadde ventet. Kort tid etter forlot jeg denne skolen, men gjennom mine kolleger hørte jeg at han fortsatte sine fremskritt.

Rektor SVEN MASÉN, Gøteborg:

Et magisk ord

Min kone og jeg var ute og handlet en dag, da en pike fra en åttende klasse kom bort til meg. Hun beklaget at hennes klasse måtte flytte fra mitt rektorområde, for hun syntes det hadde vært så god ånd der. Det var en bestemt grunn til at denne piken kom så tillitsfullt bort til meg. Det hadde hendt noe i hennes klasse tidligere på året.

En av lærerinnene gjorde meg en dag oppmerksom på at jeg hadde begått en urett mot en gutt i hennes klasse. Noen dager senere gikk jeg inn i det klasserommet, hilste og sa: «Dere husker hvordan jeg så noe forleden dag som fikk alle til å le av Gøran.» Jeg så hvordan alles øyne ble rettet mot Gøran og meg, og elevenes ører sto på stilk. «Det var meget galt av meg», fortsatte jeg. Og så, vendt mot Gøran: «Vil du tilgi meg?» Gutten spratt opp og sa med ettertrykk: «Ja!» Så forlot jeg klassen.

Et par dager senere kom jeg gående i korridoren og hørte et veldig spektakkel fra samme klasserom. Det virket som rene oppløpet. Utenfor døren sto Matti, som ofte kunne observeres

i samme situasjon – offer for det ytterste disiplinmiddel i dagens skole. På mitt spørsmål innrømmet han at han var sendt ut på grunn av dårlig oppførsel.

«La oss gå inn sammen og se hva vi kan gjøre», foreslo jeg. Det ble stille da vi kom inn, og jeg spurte hva som var på ferde. Mange av dem for opp og beklaget seg over lærerens urettferdige behandling av Matti og klassen forøvrig. Jeg spurte så om de hadde gjort noe galt. Dyp taushet. På mitt direkte spørsmål til Matti, medga han sin del av skylden for bråket. «Hva gjør vi nå?» sa jeg. «Det vet jeg ikke», kom det mutt fra Matti. «Husker dere her forleden da jeg snakket med Gøran i dette klasserommet?» spurte jeg så. Alle lo gjenkjennende. Matti lysnet, nølte litt, og gikk så fram til læreren og sa: «Tilgi meg for at jeg var dum.» – «Nå er ballen din», sa jeg til læreren. Han så på meg og på klassen, og så sa han etter noen innledende ord: «Tilgi meg at jeg ble irritert og lot sinnet løpe av med meg.» Under et befriende sus forlot jeg klassen.

En tid senere fortalte læreren hvordan han og elevene hadde hjulpet hverandre med å arrangere en stor fest. Det hadde skapt en helt ny kontakt mellom elever og lærer. Hver gang jeg så elevene i den klassen, som nok var den vanskeligste på skolen, var det et lite glimt i øynene på dem. Den piken som kom bort til meg i byen, var en av de aggressive i klassen, men hennes kommentar om den gode ånden på skolen hadde utvilsomt rekte sammenheng med denne enkle serien av forandret innstilling hos rektor, elev og lærer.

Overlærer MARJORIE WARNES, Birmingham:

Rasemurene brytes

Forholdet mellom befolkningen i England og immigrantene er et problem som blir alvorligere for hver dag. En kvinnelig overlærer ved en småskole i Birmingham, en del av landet hvor

Forts. side 14

Professor Theo Spoerri, Zürich (ved tavlen) leder en seminargruppe i kurset for ansvarlig lederskap i vår tid. Deltakerne kommer fra forskjellige deler av Midt-Østen, Afrika og Europa.

● PÅ KURS I CAUX

Parallelt med konferansen i Caux holdes kurser for ungdom som trenes i å ta ansvar for stadig større kretser av mennesker. Tre ukers kurser er lagt opp, særlig for studenter, yngre krefter fra forskjellige grener av næringslivet, og dem som ønsker å gå inn i utenriktjenesten eller å gjøre en innsats i U-landene.

Disse kursene omfatter et studium av de politiske, økonomiske og moralske krefter som har formet historien til nå, de viktigste ideologiske hovedstrømninger i det 20. århundre og deres opprinnelse, kreftene bak aktuelle verdensbegivenheter, den menneskelige faktor i utviklingen, og

Rektor Daw Nyein Tha fra Burma gir en humoristisk innføring i asiatisk matlagning.

● Magnus, sykepleierske fra Norge, og Marketta Varouma, laborant fra Finland, lager sjokoladesaus til 700 mennesker.

➔ Nils Erik Särnbrink, ung sosialist fra Sverige, og Isaac Amata fra Nigeria diskuterer de franske studentenes aksjon i vår. Amata har nettopp fullført synkroniseringen av MRA-filmen «Frihet» til hausa-språket, som tales i den nordlige delen av Nigeria.

Arbeid bak kulissene

↑ Bandet, med medlemmer fra seks nasjoner, består av tromme, trompet, saksofon, klarinett, bassgitar, sologitar og piano.

Under: Unge instruktører har satt opp tre skuespill i Caux i løpet av sommeren. John Austin, England (t. h.) regisserte «Diplomatene» med bl. a. teaterlevenerne Henri Thébandeau, Frankrike og Rosemary Phelps, England.

Nederst: A flytte et ensemble på 60 pluss sceneutstyr krever nøyaktig planlegging. Transportsjefen, Lars Thulin fra Sverige (t. h.) samrår seg med Peter Thwaites fra Australia.

Det summer av liv bak kulissene i Caux, der ungdom fra mange land forbereder seg til krevende oppgaver i månedene fremover.

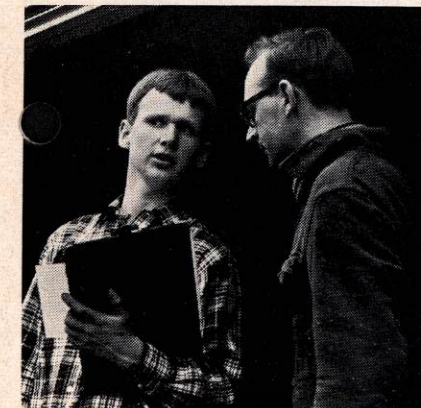
På disse sider møter De unge europeere i ferd med å finne nye uttrykksformer for det de tror på.

Et europeisk show som de har iscenesatt med et ensemble på 60 er invitert til Frankrike, Holland, Kypros, Libanon og Malta i høst. I løpet av det siste året er dette showet, *Len dere ut!*, blitt vist i bl. a. Østerrike, England og Sverige. Showet utfordrer Europa til å komme ut over nasjonalistiske motsetninger og ta ansvar for en verden preget av rasemotsetninger, sult og usikkerhet.

● Kostymene holdes i orden av Ann-Kristin Thulin, Sverige (i midten).

Gunnar Söderlund (16 år) fra Norrköping, Sverige, har en hard arbeidsdag som lysmester for skuespillene. Han har bl. a. 150 prosjektorlys å holde rede på. Her i samtale med scenesjefen, Alan Weeks fra England (t. h.), som nylig tjenestegjorde som radiotelegrafist under en to-årig ekspedisjon til Antarktis.

En massescene innstuderes.

Lyseffektene prøves for «Len dere ut!». I forgrunnen Neerja Chowdhury, arkitektstudent fra India.

Elevene laget et skuespill hvor de ga uttrykk for hvordan de hadde greid å løse egne problemer.

ASLAUG BRØVIG

En drømme-skole

Min drøm av en skole fant jeg i et av slumkvarterene i Øst-London. Strøket virket trist og fattig, og en hel del av barna var bleke og bar preg av vanstell. Alkoholisme, skilsmisse og brutalitet var velkjent i mange hjem. Den klassen jeg her vil fortelle om, hadde 40 elever i alderen 9-10 år, og på grunn av plassmangel var deres klasseværelse et gjennomgangsrom for andre elever.

Her møtte jeg en lærer som hadde satt ut i livet noe av det jeg har drømt om at skolen skal kunne realisere. Atmosfæren bar preg av omsorg, høflighet og hardt arbeid. Men læreren fortalte meg at da hun overtok klassen for nesten et år siden, hadde det vært litt av et mareritt. Hver gang hun forlot klasserommet, måtte hun låse ned alt. Noen av elevene hadde tatt de penger klassen hadde samlet inn til avskjedspresang til den forrige lærerinnen, og strøket på byen og kjøpt slikkerier. Rastløshet og mangel på konsentrasjon preget elevene. Slåsskamper hørte til dagens orden.

Hun ga fort opp å forsøke å få dem til å bli snille. De hadde forlenget funnet ut at det å være snill bare for å være snill, var kjedelig. Men etter noen ungdomsopptøyer i London, hørte hun noen unge si: «Vi kjeder oss, vi har ikke fått noe å gå inn for, ingen venter noe av oss.» Da tenkte hun med seg selv: «Hvis det er det som mangler mine elever, skal de sannelig få noe å tygge på.» Vi lever i en tid da vi enten må lære å leve sammen, ellers så vil vi gå til grunne sammen. Så her skulle det ikke skorte på oppgaver.

Hun begynte å snakke om India,

om de veldige problemer dette landet måtte slåss med. Merkelig nok engasjerte dette dem. Barna visste om sulten og fattigdommen, men ikke at en stor prosent av u-hjelpen forsvant ved korrupsjon. Alle innså at India trengte ærlige mennesker like mye som økonomisk hjelp. En mengde indere studerer i London. Ville de finne der den ærlighet de trengte for sitt land? Elevene begynte å forstå at de normer de så at verden trengte, måtte de leve selv. Etter at læreren hadde fortalt om hvordan hun som barn hadde snytt trikkekonduktøren og hvordan hun hadde gjort dette opp, var det mange av elevene som på sin side bestemte seg til å gjøre opp sine egne naskerier og butikk-tyverier. Det fører for langt å gå i detalj, men gjennom dette vokste det fram en ny kontakt med hjemmene og en ny atmosfære i klassen. Etterhvert begynte barna å forstå at problemene i verdensmålestokk var de samme som deres egne problemer, nemlig misunnelse, uærlighet og uvennskap. Dermed fikk de en ny motivering for å feie for sin egen dør.

Men de stanset ikke med dette. De laget et skuespill hvor de ga uttrykk for hvordan de hadde greid å løse egne problemer. Til dette skuespillet inviterte de bl. a. ordføreren for bydelen. De ga ut en klasseavis som de karakteristisk nok kalte The World Press, Verdenspressen. De laget til og med en bok som de overrakte et parlamentsmedlem som representerte deres distrikt.

Dette kan kanskje høres ut som en solskinnshistorie. Den er ihvertfall sann. Men det sier seg selv at en slik denne korte artikkelen bare kan ta med noen spredte trekk av den utvikling som foregikk gjennom et år så fylt av strev, men så rikt på resultater. Og av egen erfaring kan jeg si at så langt jeg selv i min undervisning har praktisert disse idéene, har de vist seg å gi resultater.

Det som jeg har sagt foran må ikke forstås dithen at den ytre rammen for en skole ikke spiller noen rolle. Tvert i mot. Jeg drømmer om lyse, rommelige klasseværelser for hvert barn i verden, og jeg ønsker selvsagt at hver lærer og elev skal få adgang til alle de fantastiske hjelpemidler som fins i dag til å gjøre undervisningen både spennende og effektiv. Men det som interesserer meg mest, er likevel at det på tross av vanskelige materielle kår er mulig å oppdra mennesker som kan skjelne mellom rett og galt, som er selvstendige nok til å følge sin overbevisning uten å la seg villedes av gjengens diktatur eller massemedienes propaganda. Det er mulig å hjelpe unge mennesker til å føle ansvar for hele verden. Ikke slik at ansvaret maktstjeler dem, men med forventningen om at en høyere makt kan lede dem slik at hver eneste en kan bidra til å gjøre denne jord til en gudledet verden. En slik skole vil, i tråd med formålsparagrafen i skoleloven, gi den enkelte en sunn selvtilit som beror på vissheten om at Gud har en plan for hver eneste en.

ET KRITISK UNIVERSITET

Av professor EILIV SKARD

Universitetet er i dag i søkelyset, det sitter på anklagebenken. Ungdomsrevolten utover verden har i første rekke vendt seg nettopp mot denne ærverdige institusjon: Universitetet er livsfjernt og seg selv nok, kort sagt ikke engasjert. Hva skal vi med den objektive vitenskaps skrivebordsproblemer i en tid som krever stillings- tagen og handling? Slike spørsmål trenger seg inn på ethvert ungt menneske som sliter med konflikten mellom et teoretisk studium og trangen til praktisk innsats – engasjement, for å bruke et av tidens moteord.

Det var treffende, det som den gamle Carl Johan en gang sa til den unge entusiast Henrik Wergeland: «Ingen stor handling uten lidenskap!» Forskningens nøkternt-konstaterende tale i indikativ skaper ikke av seg selv handling; det gjør bare engasjementets fengende imperativ.

Det er noe rett i ungdommens protest når den vender seg mot tidstendenser som mekanisering, byråkratisering og avpersonalisering. Og det er noe rett i kravet om et radikalt og kritisk universitet. Men hvis man krever at Universitetet skal være bundet

til politiske og sosiale dagsteorier, da er man på vei bort fra både kritikk og radikalisme. Det er reaksjonen som viser seg når en Hitler vil knekke den frie vitenskap og en Stalin vil kontrollere den.

Skal der skapes et kritisk universitet, da trenges i første rekke den eksplosive radikalitet som ligger i den frie forskning – den som «tar intet for gitt», som alltid er underveis, som finner nytt og vraker gammelt, og som derfor aldri kan være en pålitelig våpendrager for noe system, noen institusjon, noe politisk dogme, men alltid må være en protestant, en opposent og opprører – som «tvingar dig att gå – där du inga fotspår – har att lita på» (Karin Boye). Den sanne forsker og den sanne student er rede til den høyeste og edleste form av kritikk, nemlig selvkritikken.

Vi skal gjøre alvor av et kritisk universitet. Men da må vi minnes at det forutsetter en grunnleggende overbevisning: der finnes en sannhet, radikal forskjellig fra løgn og humbug, som det er vår plikt å søke. Ingen av oss har monopol på den, den står utenfor oss og over oss. Den kan

vende seg mot oss når vi minst venter det; vitenskapelig forskning kan gjøre ende på nasjonalistiske myter og marxistisk eller liberalistisk dogmatikk.

Mange synes at doktordisputasen ved Universitetet er en underlig avlegs form. Men den er faktisk noe mer enn en form, den anskueliggjør et viktig trekk ved vitenskapens vesen: Vitenskapen er en dialog, en dialektisk prosess, som søker fram til en sannhet som ingen eier eller kan finne alene; vi trenger diskusjon, vi trenger opposisjon! Sannheten skal gjøre dere frie heter det i Skriften; erfaringen vil i det lange løp bekrefte det.

Har vi innsett dette og godtatt vitenskapens ubetingede sannhetskrav, da kan og skal vi engasjere oss. Det ble en gang sagt: Ingen kombinasjon er sjeldnere enn forbindelsen mellom kritisk intellekt og glødende begeistring. Ingen kombinasjon er mer verdifull. Nettopp den bør unge mennesker ta med seg ut i samfunnslivet – fra et kritisk universitet.

J. M. Ugland & Co. A.s

GRIMSTAD

LEGEMIDDEL FRA

Novid

hurtig lindring

ved hodepine

NOVID

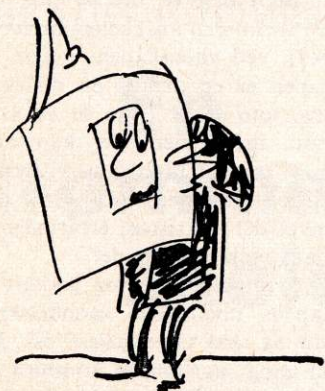
tas oppløst i vann

Novid gir hurtig lindring ved hodepine, reumatisme, nervesmerter, tannpine, menstruasjonsmerter og forkjølelsesubehag. Novid i vann - er behagelig i bruk og skånsom selv for ømfintlige maver. Uten resept på apotek og medisinsalg. - Rør og foliepakning à 20 tabletter samt glass à 40 og 100 tabletter.

Novid - befriende lett å ta.

NYEGAARD & CO-AS-OSLO

klippet

HVA HAR VOLD NOENSINNE OPPNÅDD? Hva har det noensinne skapt? Ingen martyrs sak er noensinne blitt gjort taus gjennom en snikmorders kule. Intet galt er noensinne blitt rett gjennom opptøyer og tumulter.

Snikskytteren er bare en kujon, ikke en helt. Og en pøbel uten kontroll over seg selv er bare galskaps stemme, ikke folkets stemme. Blant frie mennesker, sa Abraham Lincoln, vil der aldri bli noe godt utfall når kuler erstatter valgurnen, og de som tar slike metoder i bruk kan være sikre på å tape sin tak — og på å måtte betale en høy pris.

Robert Kennedy i en radiotale, 4. april 1968, etter mordet på Martin Luther King.

HUNDREVIS AV SUBSIDIEMILLIONER ruller årlig inn i jordbruket ut over de norske flatbygdene i sør. Reindriftsamene — som forsøker å tyne noe ut av vår karrigste jord — blir avspist med noen nådesmuler. De har ingen pressgruppe i Regjeringen og i Stortinget, på samme måte som korndyrkende bønder på Østlandet.

De har heller ingen tale- og skriveføre kvinner og menn, som kan rykke larmende ut i presse, radio og fjernsyn for å prosedere om rettferdige lønnskrav og rimelig lørdagsfri. De er så få, så anonyme og så langt unna. Selv Regjeringens eget råd i samesaker har sitt sekretariat i Ka-

rasjok, et halvt kontinent fra den byråkratiske labyrint i hovedstaden, hvor tingene avgjøres — eller ligger på is.

Er dette minoritetenes skjebne i et «flertalls-demokrati»? Vil deres spinkle røst alltid forsvinne i larmen fra de store og sterke? Er nød-ropene fra nord også en kraftig anklage mot vårt folkestyre?

Vi er redd for at svaret er ja.

Fra «Et nød-rop og en anklage», leder i Arbeiderbladet 19. august 1968.

ALLER MINST MÅ VI PÅ NOEN måte prøve å «gjøre det (evangeliet) mer tilgjengelig» for tidens mennesker ved å avstrefe dets sannhetskrav og eliminere dets tankekors. Dette er da i virkeligheten også en aldeles håpløs oppgave, fordi vi aldri ville bli ferdig med den. Er vi nemlig først inne på tanken om et alment akseptabelt evangelium, må vi være forberedt på en ny revisjon av evangeliet for hvert nytt menneske vi står overfor. Altså: Vi kunne aldri si til noen: dette er evangeliet. Vi må i stedet si: Synes du dette kan gå for å være evangeliet? Ikke det? Nå, vel, så får vi forandre litt på det. . . Dette er noe tøv. Evangeliet er ikke til å diskutere. Og det pussige er at nettopp det evangelium som ikke tilpasses tidens mennesker viser seg å passe for tidens mennesker. Gud har nemlig på forhånd innrettet det etter menneskets dypeste behov i stedet for etter menneskets skiftende smak.

Fra statsråd Egil Aarviks bok «Vi gjemmer oss på bedehuset».

DET ER INGEN MENINGSFORSKJELL om nødvendigheten av fødselskontroll. Den er utvilsomt til hjelp for de folk som anvender den. Men legene vil gjøre seg fortjent til menneskehetens takknemlighet først når de istedet for kunstige midler for fødselskontroll foreskriver midlet selvkontroll.

Kunstige midler er som å oppmuntre lysten. De gjør kvinner og menn hensynsløse. Det er falsk og umoralsk å unnvike konsekvensene av ens handlinger. . . . Botemidlet kommer til å bli verre enn sykdommen. Naturen lar seg ikke stoppe og den vil ta full hevn for at dens lover er blitt brutt slik.

Disse menn som så lett vint foreslår kunstige metoder, kan derfor ikke gjøre noe bedre enn å prøve spørsmålet på nytt, innstille sine gale handlinger og gjøre avholdenhet for gifte og ugifte populært. Dette er den eneste verdige og riktige metode for fødselskontroll.

Mahatma Gandhi.

A AVSTEMME LYS OG SKYGGE er ikke lett. Jeg skulle ønske jeg kunne ha sagt at jeg vendte tilbake fra Uppsala med en sterkere beundring for Kirkenes Verdensråds innsats og med en nytenkt begeistring for norsk engasjement i Rådet. Noen slik bekjennelse kan jeg nok ikke avlegge av et helt hjerte. Jeg kan imidlertid si at min overbevisning om behovet for norsk engasjement såvisst ikke er blitt svekket. Og ikke minst det som skjedde med Misjonsdokumentet, burde ha lært oss at det nytter. Klarere enn noen gang står det fast at kontakt og samarbeid mellom de kristne kirker er en livsnødvendighet i dagens verden. Og noe alternativ til Kirkenes Verdensråd eksisterer ikke.

Domprost Per Lønning i Kirkebladet, nr. 14, 24. august 1963.

UNDER MØTET VENDTE FLERE AV deltakerne tilbake til spørsmålet om troskrisen. Hva skyldes den? Hvilke utslag får den? Hvordan skal den enkelte kristne, menigheten og kirken overvinne den og få fornyet trosstyrke? Fornemmelsen av en trosfattigdom lot til å anefte mange av dem jeg hadde kontakt med. Jeg dro hjem fra Uppsala med en uklar, men gnagende følelse av at kirke manglende åndspotens — eller: trosfrimodighet — er deres egentlige problem.

Forskningsstipendiat Torleiv Austad i Luthersk Kirketidende av 14. august 1963.

JEG TROR AT DET FINNS TING i livet som er verre enn døden. Personlig ville jeg være rede til å dø for å gi andre den frihet til å velge, som etter min mening er forutsetningen for menneskeåndens utvikling.

Peter Howard.

kort nytt

Caux: Dekanus ved negercolleget Bethune Cookman College i Florida, fru *Henrine Ward Banks*, var en av talerne ved en internasjonal konferanse her 1. september. «Jeg er mer opptatt av det amerikanske folks karakter enn av rasekonflikten,» uttalte fru Ward Banks som også er æresmedlem av Nasjonalrådet for negerkvinner. «Det er min bønn,» fortsatte hun, «at de menn som blir valgt til å lede USA, er menn av karakter og statsmannskunst. Vi trenger menn som ikke er ute etter makt eller blir regjert av pengesterke menn, men som har omsorg for hvert enkelt menneske, for dem som stemmer på dem og for alle dem som trenger deres lederskap.»

Den amerikanske pedagogen sa hun ønsket å bringe en delegasjon av kvinner fra USA til den neste konferansen i Caux.

Colombo: Presidenten i Ceylons senat, A. Ratnayake, utfordret i en tale Ceylon til å lytte til det budskap Moralsk Opprustning bragte. Han advarte mot splittelsen som nå gjorde seg gjeldende i landet og som kunne lede til ødeleggelse av samfunnet. Presidenten talte ved åpningen av MRA's filmfestival.

Oslo: Sing-Out Norge opptredte i TV-programmet *Onsdagskvelden* den 21. august.

London: Westminster Teater åpnet høstsesongen den 12. september med premiere på en ny komedie, *Bishop's Move*, av Alan Thornhill. Stykket følger etter musicalen *Annie* som ble tatt av programmet 31. august etter 399 oppførelser.

Oslo: Filmen *Give a Dog a Bone* (Hunden og beinet) blir vist som en del av programmet ved Østlandske Lærerstevne i hovedstaden 21.-23. september. Den britiske barnefilmen brukes nå i skolene i mange land i Asia, Afrika og Europa.

London: Et charterfly brakte 132 delegater til industrikonferansen som ble avsluttet i Caux 8. september. Den britiske delegasjonen besto av representanter for fagbevegelsen og industriledere.

USA: En delegasjon av over 60 amerikanere var med på undervisningskonferansen i Caux i sommer.

Panchgani, India: Agatha Christie og Morris West er blant de forfattere som har gitt penger til byggingen av MRA's nye senter her. En ung pike fra Wales utfordret dem til dette etter at hun selv hadde solgt ponnien sin og gitt pengene til samme formålet.

Paris: Medlemmer av Den franske nasjonalforsamling overvar i sommer forestillinger av en aktuell komedie, *Stakkars Clementine*, som handler om en liten republikk med politisk uro, svært lik de franske tilstander i vår. Stykket fikk en entusiastisk mottakelse av industriarbeidere, studenter, kunstnere og franske politikere. Flere parlamentarikere har invitert skuespillet til sine byer hvor de også er ordførere.

Caux: Emiren av Kano, Alhaji Ado Bayero, besøkte konferansesentret i tre dager i midten av august sammen med den nigerianske ambassadør i Sveits. Emiren er det religiøse overhode i det muhammedanske Nord-Nigeria. I Caux møtte han bl. a. en fremstående representant for utenriksdepartementet i Bern, Michael Gelzer.

Sophus Lies gate 5, Oslo: En australsk politiker, fremstående negerledere fra USA, indiske studenter og skolefolk og forretningsmenn og studenter fra Tyskland er blant de flere hundre som har besøkt Moralsk Opprustnings senter i sommer. Foredrags- og diskusjonsaftener for norske studenter ble arrangert på forsommeren.

London: 90 biskoper besøkte MRA-sentret her i forbindelse med Lambeth-konferansen som arrangeres av Den anglikanske kirke hvert tiende år.

Libanon: Generaldirektøren for ungdom og sport i Libanon, dr. Issam Haider, har invitert den europeiske musical, *Len dere ut*, til et besøk i landet. Hele ensemblet skal være statens gjester. Innbydelsen ble overbrakt i Caux av en ung student fra Beirut, Rames Salame. Han fortalte at den europeiske styrken ikke bare ville treffe de tuse-ner av studenter fra hele verden som studerer i Beiruts fire universiteter, men også Libanons folk.

«Det er et stort tomrom i de unge araberes hjerter,» sa Salame. «Den revolusjon, den dynamiske moralske ideologi som denne europeiske styrke representerer, vil gi oss en stor nok målsetning å leve og kjempe for.»

Den europeiske musical utfordrer europeerne til å ta ansvar utover grensene til deres eget overflodskontinent.

Lærere, elever og foreldre...

Forts. fra side 3

tale med sin sønn hadde funnet en ny enhet.

Flere av talerne kom inn på spørsmålet om objektiv og nøytral undervisning. Lektor Karin Moberger fra Stockholms lærerhøyskole siterte hva en av hennes elever hadde sagt om dette spørsmålet: De såkalte objektive lærere er dødsens kjedelige. Vi ønsker å vite hva de selv står for. Da vet vi også hva de tenker. Hvis ikke skolen peker på hva som er rett og hva som er galt, hvem gjør det da?

Dr. Donald Robertson, medisinsk professor i Edinburgh, sa: «Mine studenter kommer som leger til å måtte befatte seg med virkningene i organismen av hat, frykt og udisiplinert driftsliv ved behandling av de såkalte psykosomatiske sykdommer. Jeg pleier derfor alltid i min første forelesning å si til dem: Jeg er overbevist om at den lege som selv lever etter absolutte moralnormer, er den som best er i stand til å hjelpe sine pasienter.»

«Jeg har deltatt i mange pedagogiske konferanser,» sa en sveitsisk lærer, «men dette har vært den mest fruktbringende av dem alle. Den har berørt meg på fire plan: som menneske, som far, som lærer og som formann for et nasjonalt lærerforbund.»

Erfaringer fra klasseværelset

Forts. fra side 6

vanskelighetene er spesielt store, fortalte nylig ved konferansen i Caux hvordan hun har forsøkt å finne løsninger på dette spørsmål innen skolen:

«Jeg kom til Caux for første gang for to år siden, og vendte tilbake til England fast besluttet på å ta fullt ansvar for det engelske undervisningssystem,» sa overlærer Marjorie Warnes. «Som resultat av det jeg hadde lært i Caux ble jeg i løpet av et halvt år tilbudt stillingen som overlærer ved en småskole. Tilbudet skremte meg fordi jeg inntil da alltid hadde rygget tilbake fra å ta ansvar. Dessuten visste jeg at 20 % av barna var immigranter – prosenttallet er forøvrig nå øket til 30 % – og at det ville bli mange problemer.

Ved slutten av første termin møtte bare én indisk mor opp på skolen, som har 200 elever. Hvorfor? Jeg begynte å forstå at de var redd for ikke å forstå eller å bli forstått, en frykt som skaper bitterhet og hat og bygger opp rasemuren mellom oss.

Så fikk jeg tanken at jeg skulle arrangere et møte utelukkende med de indiske mødrene, og en kvinnelig indisk akademiker som jeg kjente tilbød sin hjelp. Hun besøkte alle de indiske hjemmene og inviterte personlig hver enkelt av mødrene til å komme.

Reaksjonen var fantastisk positiv. De fleste av mødrene kom, og noen av fedrene, men alle fulle av frykt. Likevel tror jeg at ånden i skolen hjalp dem til å overvinne frykten og fordommene. Vi ba dem fortelle oss hvordan vi best skulle kunne hjelpe dem og deres barn, og det var en glad gruppe foreldre som gikk fra møtet.

Slik begynte vi å skape et tillitsforhold som medførte forandringer på mange vis. Det som gleder meg mest er å se engelske og indiske mødre prate med hverandre på barnas lekeplasser og trives i hverandres selskap. Hver morgen kommer noen av mødrene stikkende innom klasseværelset for å si godmorgen, og vi hindrer dem ikke i det. Når jeg er på vei hjem hender det de står i døråpningen og inviterer meg inn til te.

Jeg vet at dette bare er begynnelsen. Når jeg vender tilbake til skolen i september er det med en ny visjon for hva disse menneskene kan gi, og hva vi sammen kan gi vårt land.»

LEGEMIDDEL

Forkjølelse, revmatisme, nervesmerter - forsøk...

ALBYL- Enterosolubile

OVERTRUKNE ACETYLSALICYLSYRETABLETTER
Uten maveirritasjon fordi tablettene først løses opp i tynntarmen. Pakninger à 30 og 100 tabletter. På apotek uten resept.

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI

Uten
mave-
irritasjon

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

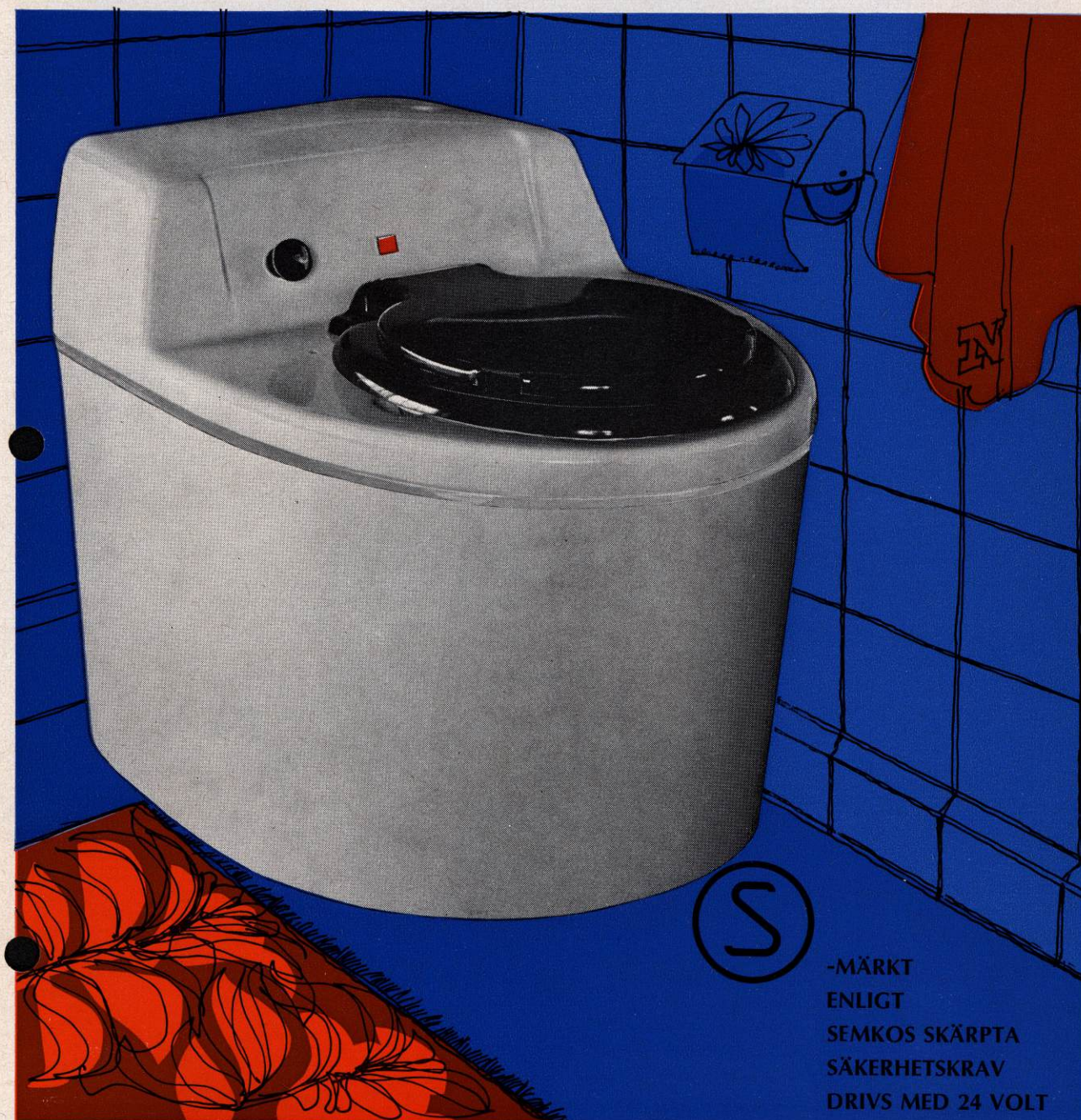
Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

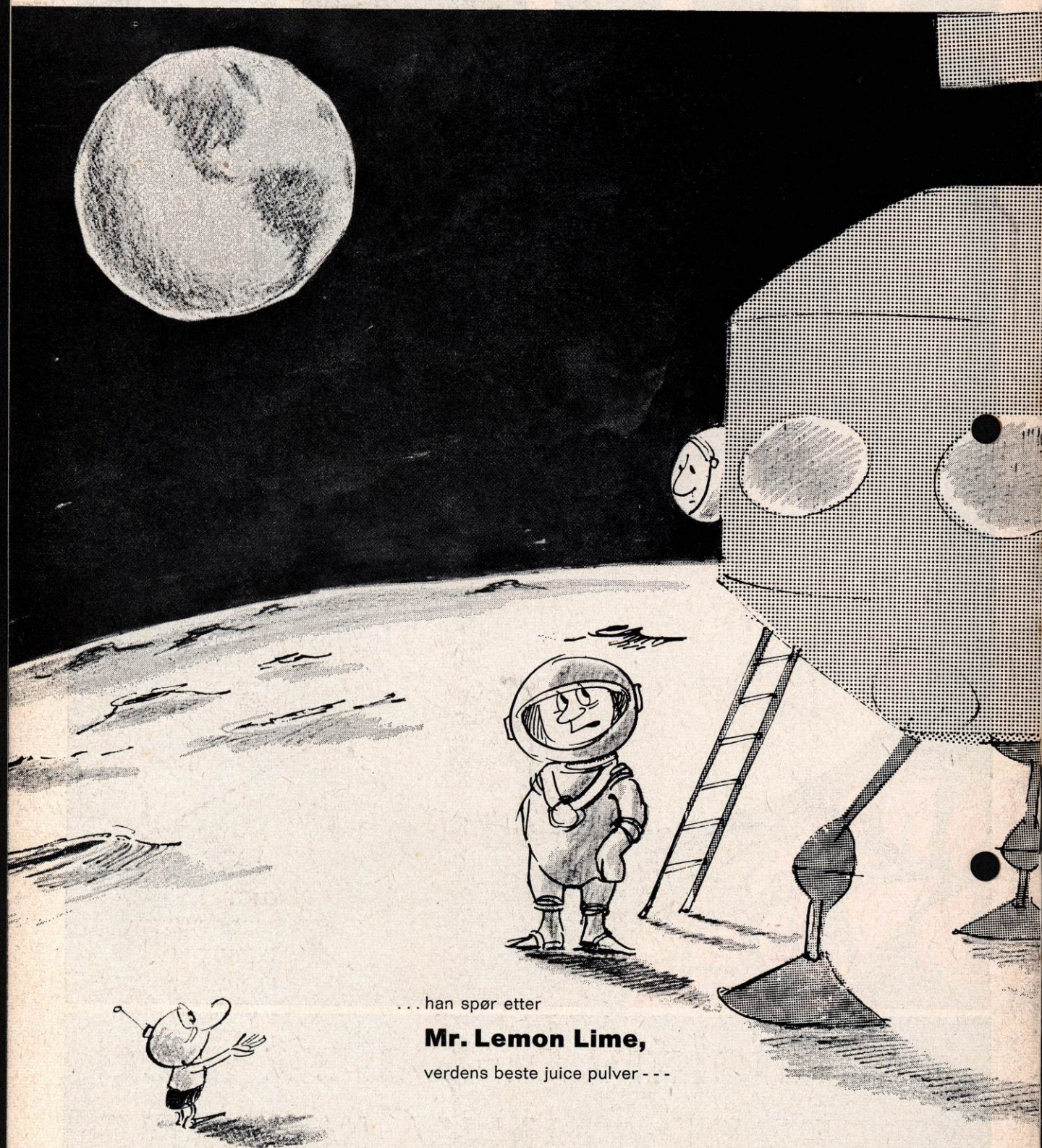
MIBO

-MÄRKT
ENLIGT
SEMKOS SKÄRPTA
SÄKERHETSKRAV
DRIVS MED 24 VOLT

högeffektiv el-toalett med EFTERBRÄNNKAMMARE

Begär broschyr från Elektro MIBO AB, 542 00 Mariestad - Telefon 0501/13620 - Telex 5939

... han spør etter

Mr. Lemon Lime,
verdens beste juice pulver - - -

Forfriskende naturlig citrønpulver — lett å ha med på reisen

Dernings AB
Göteborgs Frihavn